

starešina jima pa roke navskriž z vinom obliva ter govori: „Vo ime Otca, i Sina, i sv. Duha“, a vsi pričujoči slovesno odgovoré: „Amen“.

To je obred domačega blagoslovljenja. Za tem se vsedejo za mizo, in sicer vsikdar v strogem redu večje in manjše veljavnosti. Prvo mesto na vrhnem koncu obsedeta zaročenca, na pravo od neveste se vsedejo ženske, na levo od ženina pa moški, in sicer na prvem mestu starešina, potem znamenšček ali zastavnik, kateri pri hodu v cerkev pred vsemi nosi znamenje ali zastavo itd. — Ko se pa popolnoma obodani (dan stori), vstane nevesta s svojega mesta, podari vsacemu gostu eno ruto in gre potem iz izbe, da se za v cerkev napravi. Čez nekoliko časa se vrača nališpana in nakinčana s svilnatimi trakovi, kateri od temena padajo po plečih; na glavi ima bleščeč venec in na čelu devičjo povezko, ktera se imenuje part. Na to vsi vstanejo, razlega se palba (kanonada) in začno se vesele pesmi, pa brez godbe. V cerkev gredó sparoma; prvi gré zastavnik s zastavo. Prvi par zapeva, in kedar on končá štrofo, začinja drugi, za tem tretji in tako dalje do poslednjega para. Čem več je takih parov, tem več se ceni svatba; pri bogatih ljudeh se jih nabere do petdeset. Nevesta vsakemu spremljevalcu daje košček belega kruha, ki jo pozdravljajo z glasnimi zdravoklici. Po končanem cerkvenem obredu gredó vsi v istem redu v hišo mlade žene in sedaj se začinja svatbeni pir, pri katerem se poje, pleše in igra.

(Dalje prihodnjíč.)

Prislovice in reki iz Istre. *)

Zapisał Jakob Volčič.

Star Istran v društvu pijoč vino reče: „u ime Isusovo“; društvo mu odgovorí: „pomozí nas ime sveto njegovo“.

Sveti Šime snegom ušine.

Kada misle pasa ubiti, reku, da je nor (kada misle človeka zatrti, ga počnejo ogovarati).

Kemu rug, temu škoda.

S pustom njivom ni dobrega leta čakati.

Hudoba zabode rep, kade ne more nohat (delo se more i tudi na svršetku pokvariti).

Ča se vragu da, ljudem ne rabi (iz proklete stvari ni sreče).

Česa ni, ne uzame ni tuča ni vojska.

Več valja jedna nit svoja, nego četiri tuje.

Po lažih se glave seku.

Ki tuje jede, tujim trpi.

Ča će gospoda i r., to mora bit.

Bolje je žlica meda nego brenta govan (se reče od nesnažne kuharice.)

Ki mučí, jih devet uči.

Ki svojemu loncu primiče, najlaglje omiče (ki se v tuje reči ne pača, najmirneje živi).

Bolje je okoli svojega lonca šetati, nego na tujem polji plesati.

Toplo iz ust, mrzlo u nadra (kar kdo govori, mu na vest pada.)

Dalje bi ga rinul nego poslal (len je povse).

Vela hvala sama spala (prehvaljivo dekle se kasno umoži).

Ovo leto nevestica, drugo leto nezmetica (lenušina bo).

Rabi očali (dual).

V nekem glagolitskem rukopisu sem bral: carski rač za „placetum regium“, od račiti, geruhen, be-lieben.

*) Dobro došle!

Vred.

Ščirka, neplodna žena, od starosl. ščir, rein, genuin.

Skrajnica, slepo oko, die Schläfe.

Krocula, bergla, od koracati, od tega nemški die Krücke.

Brezkućan, ki nima hiše, brezstolčan, ki nima stolca v hiši.

Rana se ščeni, se ne dá ozdraviti.

Slovansko časopisje.

* ЗМАЈ, ЛИСТ ЗА ШАЛУ И САТИРУ („Zmaj“, list za šalu i satiru) izhaja z ilustracijami slavnega Klića v Beču (Dunaji), cena mu je za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold.

* ЦРНОГОРАЦ, ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ („Črnogorac“, list za politiku i književnost), tedenski list izhaja na Cetinji v Črnogori; cena mu je za naše kraje za celo leto 8 gold., za pol leta 4 gold. Naročnino zanimivega ovega časnika, ki obdeluje politiko in književnost, prejmlje v Kotoru (Dalmaciji) g. Peter Ramadanović.

* Dubrovnik. Zabavnik štionice Dubrovačke — se glasi lepoznavski list, ki v 6mesečnih zvezkih v Dubrovniku (Ragusa) izhaja in kteremu je predplatna cena zelo nizka (1 gold. 20 kr.) 1 zvezek letošnji, ki nam je v roke prišel, v lični obliki iz tiskarnice Dragotina Pretnera donaša jako zanimiva dva članka: prvi je „Marija“, povest konavoska, — drugi pa odlomek iz poljskega prestavljene „Nebožije Komedije“, spisal Sišman Krasinski. — Naj bi tudi Slovenci in Slovenke, kterim je mili jugoslavenski jezik pri srcu, čitali Dubrovniški zabavnik!

Nov zemljovid.

V nemškem jeziku, tedaj za tiste, ki nemški razumejo, je v Geri na Nemškem prišel na svetlo

Spezial-Atlas von Oesterreich-Ungarn

für Schule und Haus nach den neuesten Quellen bearbeitet und herausgegeben von Wilh. Issleib, 12 Karten in Farbendruck: 1. Oesterreich-Ungarn (Uebersichtskarte), 2. Tirol, 3. Salzburg, 4. Kärnten und Krain, 5. Steiermark, 6. Küstenland und Dalmatien, 7. Oberösterreich, 8. Niederösterreich, 9. Böhmen, 10. Mähren und Schlesien, 11. Galizien, Bukovina und Siebenbürgen, 12. Ungarn, Kroatien, Slavonien und die Militärgrenze. Cena celému atlasu je le 70 novih krajc., tedaj sila nizka. Natis je ličen, večja mesta so zaznamovana s svojim, manjša zopet s svojim znamenjem, tako tudi trgi, vasi, ki imajo cerkev, in vasi brez cerkev itd., le naša slovanska imena so pisana tako, kakor jih Nemeč zná, ki je popolnoma neveden o imenih naših krajev, gorá, rek itd. Zato piše „Terglov“, „Sau“ itd. Kdor potrebuje avstrijsko-ogerskega atlasa, si ga s tem res za majhen denar lahko omisli.

Dopisi.

Iz Petrograda na Ruskem ^{1/13}. sveč. *) — Zima tukaj letos ni preostra, in tako lepa in prijetna je, da pri nas na Kranjskem nimamo pojma od take zime. Mraz je tukaj miren, suh, malokdaj imamo veter. Če pa vetra ni, še 25 stopinj komaj čutiš; ako pa le malo veter piše, se mora pri 27—28 stopinjah koj vratnik čez ušesa zavihati, da precej ne zmrzne uhó, ki je

*) Iz prijateljskega pisma.

proti vetru obrnjeno. Meni je unidan levo uho zmrznilo. Tako se čuti, kakor da bi te s šivanko bodel, potem pa uho zabuhne, da je rdeče in debelo kakor da bi bilo kuhano. Tri — štiri dni malo srbí, potem pa je sopet dobro. Ponoči je nebó, kedar je jasno, nepopisljivo lepo; lune in zvezde svetijo se tako krasno, da takega bleska še nikdar nisem videl; strašno visoke se vidijo zvezde. Ne vem, kaj je tukaj lepše: zima ali leto, kaj pa grše: spomlad ali jesen. — Ker Ti sliko ruskega careviča naslednika Aleksandra Aleksandroviča pošiljam, moram Ti nekaj povedati, kar menda ni še veliko znano, namreč to, da je carevič tako silno močan, da podkve lomi, in tako kolosalno velik, da je njegova žena zraven njega ko šibko dete. — Zdaj bodo tukaj napravili slovansko čitalnico; časopise bomo imeli vse slovanske in potem se vé da tudi naše slovenske. — Ruske knjige že brez besednjaka lahko berem. Lermontova sem že vsega prebral. To ti je poezija! Ne tako suhoparna, kakor je večidel nemška, nego taka, da človeka začara. Kaj bi bil tak nenavaden talent še napisal, ako bi ga ne bil še le 26 let starega Francoz v dvoboju ubil!

V Gorici 17. febr. ☉ — V 2. listu „Novic“ t. l. sem pisal nekaj v našem katoliško-politiškem društvu in rekel, da misli podpredsednik g. Toman poganjati se za neko staro našo pravico v mestu Gorici in tudi še nekaj družega nasvetovati. Slovencem gré namreč za te-le reči: Za vpeljanje popolne popoldanske službe Božje v mestu, kakor je na kmetih, in za enakopravnost v dveh ali treh družih ozirih, kakor je v navêdenem listu „Novic“ razloženo. V odboruvi seji od 5. dne t. m. je vrli naš poštenjak svoj nasvet sprožil; a s kakim vspehom? Ne le odbili so mu laški odborniki vse, temuč častitljivega starčeka še žalili s tem, da so pravična njegova zahtevanja zasmehovali. So-sebno je menda nasprotoval nek tujec (v odboru), čegar imé naj za ta pot še zamolčim. Zadovoljen bi moral biti ta inostranec, da sme dihati goriški zrak, a ne da se postavlja na čelo zagrizenim upornikom zoper naša poštena namerjanja v cerkveno-narodnih zadevah. — Kar je v farni cerkvi na Travniku celih petdeset let bilo, zakaj ne bi moglo po 35letnem nepostavnem in krivičnem prenehanji zopet biti? In če ste na véliko noč itd. dve tretjini slovenskih ljudi v véliki cerkvi, zakaj se ima zarad ene tretjine Lahov podelitev odpustka samo v italijanskem jeziku napovedovati? Če je to Vam, gg. odborniki, malenkost, nam ni malenkost. Sicer pa je ta napoved, kakor tudi še marsikaj družega v isti cerkvi (o čemur bom drugikrat govoril), samo na sebi neprilichna; nepristojna je tisti dan skor ravno tako, kakor da bi hoteli v Milanu kaj po slovenski naznaniti. Toda pustimo to stvar za drugo priliko. Nas veseli, da je bil g. Toman mož beseda, a žali nas, močno nas žali, da se je odbor katoliško-politiškega društva — in menda ne v prvo — tako nekatoliško in nepolitično obnašal. Mi smo želeli porazumka z Lahi vsaj v cerkvenih rečeh in poznamo laškega veljaka, kateri nas je zagotavljal, da hoče — deželnim poslancem nasproti — pokazati, da je lepa prijaznost med Lahi in Slovenci mogoča; al podira se nam žalibog tudi ta nada. Obupati pa vendar še nočemo. V omenjeni seji je manjkalo dveh slovenskih odbornikov, med njima enega, ki ga imamo za steber naših pravic v odboru. Nadjajmo se, da si bo on o ugodniši priložnosti prizadeval doseči, kar je Tomanu spodletelo. Ako ne dosežemo, česar želimo, pridržujem si pravico, govoriti jasno in glasno.

Iz Gorice 25. febr. — $x + y$. — **K** „Sočinemu“ občnemu zboru pretekli četrtek se je sešlo okoli 40 udov. Predsednik dr. Lavrič je navedel kot vzrok to, da

je „Soča“ tako dolgo mirovala neugodni zimski čas. — Debata je bila o nekterih rečeh prav živahna; svetovati pa bi bilo nekterim, da bi raji manj govorili, pa kar imajo reči, bolje prevdarili. Sklepi so ti-le: Odboril se je „ljubljski program“; govorilo se je, pa nič sklenilo, o znanem pojasnilnem pismu laških deželnih poslancev; izjavilo se je mnenje zarad združenja Goriškega in Istre s Trstom — zbor je proti temu združenju; — zastran časnika se je določilo, da ima začeti izhajati najdalje do meseca maja, in sicer dokler se ne spravi dovolj denarja za kavcijo, samo po dvakrat na mesec. Tržačani in isterski Slovenci nočejo nič vedeti o namenjeni zvezi tukajšnjega „Sočinega“ lista s „Primorcem“. Izdajati se hoče goriški list pod vodstvom „Sočinega“ odbora. — Iz laške deklaracije, ko se je o njej govorilo, zajel je družnik P...i povod, staviti predlog, naj se podá slovenskim deželnim poslancem zaupnica. Ker pa ni ta nasvet niti na dnevnem redu, niti za nujnega spoznan bil (predlog za nujnost je sprožil predsednik dr. Lavrič sam), ni obveljal. — Vašega dopisnika, ljube „Novice“, veseli, da je „Sočo“ zdramil, pa da je dela na dnevni red tudi tiste točke, zarad katerih jej je očital, da se o njih ni še oglasila. S tem pa ni rečeno, da je v „Soči“ vse, kakor bi moralo biti. — Za novega odbornika je izvoljen advok. koncipijent dr. Jakopič.

Iz Kastve 22. sveč. (*Národna svečanost.*) Pustni dan je bil narodni stranki in mladosti Kastavski jako zanimiv dan. Pokazali so svetu, dasiravno jim sila mažaronska in lahonska zapreke stavi, da se ne bojijo nikakoršnega vruga, kajti njihovo geslo je: „sve za pravo!“ Okoli dveh popoldne zaigrali so pred čitalnično dvorano še precej dobro vbrani narodni muzikaši mično pesem „Naprej“. Služilo je ta pozdrav izpostavljeni národni zastavi. Videti veselo gibanje starcev, žen, mladenčev in deklet, ktero se je v najlepšem redu vršilo, bilo je krasno. Navada je tukaj starodavna, da Kastva napravi omenjeni dan izlet na tako imenovano „Kučno brdo“ pod Učko. Al kaj takega, kakor letos, ni bilo še videti. Kastavci, skoraj vsi, ki so le mógli, podali so se s paroma: mladeneč z dekletom, brat s sestro, mož z ženo, mati s hčerjo, pevajoči slavjanske in slovenske pesmi, pod narodno zastavo proti „Kučnemu brdu“ pod Učko; njen vrhunec je pozdravljal z milim pogledom drage mu sinove in hčerke. Vrli mladeneč g. Jože Vlah, kteremu je odbor čitalničin izročil narodno zastavo, okinčan z národnimi bojami, obnašal se je čvrsto na živo pohvalo vsega občinstva. Neprilike pri tem izletu ni bilo nikakoršne. Tu in tam se je oglašil nevoljno kak lahon in mrmral kak mažaron; al nikdo se ni brigal za takega mačka. Zarad vzdržavanja lepega reda in mirú zasluži največo pohvalo g. Anton Rubeša, iskren rodoljub, glavár Kastavski. Bog pa živi še mnogaja leta vladarja vrlim Kastavcem! — Naj konečno priobčim še to, da bode v Kastvi letos meseca maja tabor. Zato se bode odbor zbral v čitalnici 9. dne marca; o tem pa bodem „Novicam“ drugikrat obširnejši poročal. — Iz vsega tega se razvidi, da Liburnija še ni zamrla, nego da krepko živi vsa navdušena za pravo národa nam milega pod vodstvom županije Kastavske, iskrenih rodoljubov, in Liburnijskih redovnikov in učiteljev. Živeli narodnjaci! Živela sloga! Živio tabor Kastavski!

Iz Idrije 20. sveč. (*Vabilo in prošnja za „národno bukvarnico“.*) Prvi in najboljši pomočki za izobraževanje ljudstva so dobro vredjene ljudske šole. Al kedar človek šolo zapustí, mora si iz dobrih bukev nabirati novih nauk, pa tudi stare pridobljene ponavljati, ako hoče v življenji lože izhajati, in ako noče pozabiti vsega, kar si je bil v mladih letih z velikim trdom

prisvojil. Slovenski pisatelji so že veliko dobrih knjig na beli dan spravili; navadno ljudstvo jih pa ima na svojem domu le malo, da bi se iz njih podučevalo in na prijeten, a nedolžen način kratkočasilo. Zlasti pa to velja za veliko množico idrijskih prebivalcev, ki bi radi prebiral lepe in koristne knjige, ako bi si jih le omisliti mogli. Spoznavši to resnico je sklenil občni zbor idrijske čitalnice 22. decembra 1870. l., v našem mestu nemudoma ustanoviti slovensko ljudstveno ali „**národno bukvarnico**“.

Pravila za to napravo je sl. c. kr. deželna vlada za Kranjsko z odlokom od 6. februarija 1871., št. 814, blagovoljno potrdila. Poglavitni obseg teh pravil je, da se more slehern šoli odrasli, ki je poštenega življenja in pametnega vedenja, vdeležiti omenjene bukvarnice, ktero oskrbuje knjižničar in nadzoruje odbor idrijske čitalnice. Deležnik plača pri vstopu 10 kr., in potem za vsaki mesec zopet 10 kr. Za ta majhni denar pa bode vžival veliko dobroto — izposojeval si bode podučljive in zanimive bukve, in jih v prostih urah na svojem domu prebiral — v svoje veselje in duševni dobiček.

Ker se je pa idrijska „národna bukvarnica“ jela čisto iz nova zidati, ker ima za podlago le še malo knjig; zato vljudno prosi odbor idrijske čitalnice in knjižničar vse p. n. domoljube zdatne podpore. Na tukajšnje in zunanje prijatelje slovenskega naroda in idrijskega ljudstva se obrača s srčno prošnjo, da bi jej v obilem številu kot dobrotniki pristopiti ter jej z denarjem ali knjigami pripomoči blagovolili. Tukajšnje prebivalce, zlasti pa ukaželjno mladino pa vljudno vabi, da se kot pravi udje obilno pridružijo bukvarnici ter pridno prebirajo ponudene knjige v svoje daljno izobraževanje.

Prostovoljni darovi naj se knjižničarju J. Lapajne-tu, učitelju na tukajšnji šoli pošiljati blagovolijo; pri njem naj se tudi novi družabniki oglašujejo.

Odbor idrijske čitalnice in knjižničar „nár. bukvarnice“.

Radoljca 19. sveč. P. Č. II. (*Tagbl. laži.* — Konec.) Značajno o „Tagbl.“ lažnjivih dopisunih je posebno to, da si ti junaki pri vsi fantalinski smelosti, s katero napadajo in udrihajo po slovenskem narodu, njegovih voditeljih, duhovnih in družih njim zopernih osebah, si ne upajo tudi najzadnjemu c. k. kancelistu žal besedice reči, marveč hvalo pojó, če je le za mezinec mogoče, starim in mladim birokratom, naj si bodo še taki mračnjaki. V tej zadevi bi imel posebno „gorenski Jonas“ cele kupe gradiva, in ne bi mu bilo treba preklicavati ničesa, kar bi pisaril. Lahko bi, na priliko, poročal o nezmožnosti slovenskega uradovanja velike večine radoljških uradnikov. Tako bi lahko povedal, da pri vsi davkariji ne enega uradnika ni, da bi prav navadni plačilni nalog mogel pravilno slovenski izdelati; to trdim iz lastne skušnje. Lahko bi on dalje povedal, da pri politični gosposki zopet ni ne enega, kateri bi bil zmožen pravilno slovenski pisati in uradovati. To se je prav sijajno videlo pri oni obravnavi, ko je neki trdovraten „slobenjar“ nosil svetinjo na spomin Vižmarskega tabora in je bil za tega del v preiskavi. Sodnik mu je bil g. Jabornegg. Ker pa so „slobenjarji“ tako hudobni, da zahtevajo pravico §. 19., zahteval je tudi ta nepoboljšljivi grešnik slovensko obravnavo; al gospod mu reče, da ne zná slovenski, in ker hudobnež še ne odstopi od svojega zahtevanja, ga slednjič sodnik prosi, naj on sam zapisnik narekuje. To se je tudi zgodilo. — Čudno se mi tudi zdi, da „Jonas“ ni nič slišal o škandaloznem napadu Rotter-jevem! Ali mu vohún radoljški ni nič poročal? Radoljčani bili bi hvaležni, ako bi „Jonas“ hotel pri pl. gosp. Wurzbach-u,

okrajnemu glavarju radoljškemu, poprašati, ter potem svetu naznaniti, kaj se je zgodilo s tistim revolverjem, kterege je žandarmerija vzela omenjenemu Rotter-ju, ko je hotel v kavarni nekoga vstreliti, ter ga potem pl. Wurzbach-u izročila; ali je bil omenjeni rogovilež kaj kaznovan? Hvaležni, pravim, bi bili, kajti hudobni ljudje hočejo vedeti, da se Rotter-ju ni nič zgodilo, dasiravno je postavljena cela vrsta §§. c. k. kazenskega postopnika na rogoviljenje takošno, kakoršnega je vkri- vičil zgorej omenjeni Rotter. — Naj bi dalje poprašal „Jonas“ pri radoljški sekvestraciji: ali je res to, kakor se na glas pripoveduje, da že več let posestniki ne dobé nič „panov“ iz Jelovice, ko jih vendar dobivajo neposestniki a la B., ako je treba 150—200. — To bi bile novice, ki bi celo gorensko stran zanimale, al za to „Jonas“ nima ni ušesa ni peresa. — Posebno veliko gradiva bi dobil „Jonas“ tudi pri našem mestnem odboru. Naj popraša „den allgemein hochgeachteten Bürgermeister“: zakaj da včasih goré luči v uličnih svetilnicah do osmih zjutraj, ko drugekrat v temnih večerih zopet nič niso prižgane? Tako imamo včasih „beleuchtung“ podnevi pri solncu, zvečer pa, ko je je treba, je ni. In ker je „Jonas“ bil tako skrben za odpravo snegá, naj še popraša: kako je to, da ležijo na glavnem trgu v Radoljci še celi kupi snega, in zakaj da dobro znana „Musterstrasse“ še zdaj ni odkidana, — a naj nikar ne zabi povedati pravega razloga tej zanikernosti. Dalje, ako se mu poljubi, lahko tudi vpraša: zakaj da je mestni odbor dal „štantnino“ (standgeld), ktera se ob sejmu pobira, v najem za uboge krajcarje, kateri znašajo komaj šesti del tega, kar se tako dobí. Ali imamo morebiti za to drago plačanega srenjskega beriča, da ponoči na vse grlo vpije: „mojne herrn und damen, die Uhr hot zwölfi gschlogn“, in pa za politične agitacije, o katerih nam povestnica radoljška marsikaj vé povedati. — Naj bi dalje pozvedel s pomočjo radoljškega vohúna: kam in zakaj je zginila iz „grajšćine“ ona tabla z napisom: „Gemeinde-Amt = Srenjski urad“, zakaj da se je potem zopet kakor „zvezda modrim iz Jutrovega“ prikazala druga na hiši, v kateri sedanjí radoljški tajnik prebiva, z napisom „Gemeindekanzlei = občinska pisarna“, pa zopet zginila po nesrečnih volitvah za deželni zbor, ter se konečno za stalno prikazala tretja z napisom „Gemeinde-Kanzlei“? — Dobro bi bilo tudi, da bi radoljški vohún hotel pozvedeti ter „Jonasu“ povedati, zakaj da so mestni očetje dali poštenemu in značajnemu prejšnjemu občinskemu tajniku g. K. slovó ter si namestu njega najeli človeka, o katerem si celó stare babice prav nedelikatno jezike brusijo. In konečno naj bi pozvedela „Jonas“ in radoljški vohun: zakaj da se slavno mestno predstojništvo noče ravnati po paragrafu 19. temeljnih postav, kar se tiče dopisov. Nehoté semi vsiluje v spomin, da bi se bilo kmalu predstojništvo naučilo te metode od znanega „Brenceljnovoga“ prijatelja Tavčarja. Z neznanjem tega paragrafa se skoraj ne morejo izgovarjati; še manj pa, da bi občinski tajnik ne znal slovenski pisati, kajti ni dolgo, ko sem od čisto zanesljive osebe izvedel, da je pisal ta gospod nekemu kmetu (ime in kraj lahko povem, ako bi bilo treba) naslednji listič: „J. J. Pri- nesi ob kratkem tistih 50 gld. in pridi doli, da bodeva šla k Cajhnu tiste „panove“ štempljat. *Nace Erschen*“. Te vrstice pričajo vendar, da ta gospod zná, ako je treba, tudi slovenski pisati. Zato pa se mi tem bolj čudno zdi, da meni pošilja ta vsemogočni gospod neki nemški list, vsaki teden enkrat, za kterege ne maram, dokler mi ne doide v slovenskem jeziku. — Ako bi se hotel gospod „Jonas Rehfuß“ potruditi, da vse to v „Tagblattu“ razjasni, bode, kakor sem že zadnjič rekel, imel več nego deset prav mastnih dopisov. Ergo, go-

spodine! na delo; zaslužka bo dovolj. — Predno pa sklenem ta že menda predolgi dopis, naj omenim še to, da mi je iz čisto zanesljivega vira znano, da je gosp. Dežman pisal grofu G. Thurnu, naj mu poroča o konduiti gorenskega korespondenta alias „Jonas“ recte „Jozua Rehfuss-u“. V tem dopisu oče „Tagblattov“ žolč izliva nad tem pisarjem, kateri je vredništvo že tolikrat na led in v zadrege spravil. Djal je v tem pismu oče Dežman, da bi bili že zdavnej dali slovó temu človeku, ako bi le koga družega dobiti mogli. In da ga še imajo, ima se on sam svoji nesramni vsiljivosti zahvaliti. Smeh me je posilil slišati tako kritiko. „Nesrečni Jonas“! sem si mislil: tedaj celó tvoji za-te ne marajo! Tej dogodbi ni potreba komentara; le toliko rečem: kakoršno podvzetje, taki so delalci. Dokler bodo „Tagblattove“ tendence take, kakoršne so bile dozdej, bodo morali njegovi očetje že s takimi korespondenti zadovoljni biti. Žalostnih skušenj se jim ne manjka. Lahko bi imenoval neko mesto, kamor so pospodje „Tagblattovci“ poslali nekega doktorja....., naj bi pregovoril znanega ustavoverca, da prevzame posel korespondenta za tisti kraj, — al mož je naravnost djal, da tega ne stori. Evo gosp. Dragotin Dežman! — pa brez zamere. Vse to v dokaz, da so nam znane vse vaše skrivnosti.

Iz Ljubljane. (Iz seje deželnega šolskega sveta 23. sveč.) Ker je mogoče, da se poleg šolskega poslopja v Ljubljani ondi, kjer je prejšnja leta bila stražnica vojaška, zida poslopje za muzeum, je bilo v današnji seji sklenjeno, zarad šolske gimnastične vadnice čakati tako dolgo, da prihodnji deželni zbor reši vprašanje muzejno. — Ker se deželni odbor brani stroške potovanja okrajnih šolskih svetovalcev k sejami plačevati iz deželnega zaklada, ki v svojem proračunu za leto 1871. ni preskrbljen z denarjem za stroške tega opravilstva, katero spada med častno službovanje, in ker tudi šolski (normalni) zaklad ima druge namene v podporo revnim šolam in revnim učiteljem, je tedaj obveljal sklep, iskati družega okrajnega zaklada za gori omenjene stroške. — Ako bi se utegnulo primeriti, da postava za novo osnovo realke ljubljanske, ki je še ni rešil deželni zbor, ne bi bila še izgotovljena za prihodnje šolsko leto, je šolski svet začasni sklep storil, da se realka prihodnje leto od sedanjih 6 let raztegne na 7 let in za obligatni nauk privzame laški jezik. — Za tri učiteljske službe na relani gimnaziji novomeški in za eno učiteljsko službo na realki ljubljanski so bili ministertvu nasvetovani učitelji. Za glavno vodilo o nasvetih pri oddajanju učiteljskih služeb si je šolski svet v tej seji postavil to, da za učitelja ne priporoča nikogar, ki postavno ne dokaže, da je slovenskega jezika v besedi in pismu popolnoma zmožen, in ko bi za razpisano službo ne prosil noben tak, se more drugemu služba le provizorno podeliti, to je, pogojno, dokler ne dokaže, da je zmožen postal slovenskega jezika. — Vsled dopisa knezoškofijskega ordinarijata o zadevah krščanskega nauka za učence nedeljske šole St. Jakobške, je bilo spoznano, da se ta nauk ne more odstraniti, in ljubljanskemu okrajnemu šolskemu svetu je bilo zaukazano, da vravná to zadevo tako, da učenik dobí primerno remuneracijo. — Dopis nekega c. k. okrajnega glavarja, ki se odpoveduje predsedstvu v okrajnem šolskem svetu, je bil rešen tako, da se po postavi noben okrajni glavar ne more in ne sme odpovedati predsedstvu, a da se more nadomestovati dati po namestniku predsednikovem. — Nekemu bolnemu učitelju v pokoji se je dala podpora, ker ni v oblasti deželnega šolskega sveta, da bi mu povišal postavno pokojnino.

— (Občni zbor hranilnice kranjske 23. sveč.) je pod imenom „dobrodejnih in občnokoristnih namenov“ razdelil 4475 gold., med kterimi je 1000 gld. Kočevarjem za napravo šolskega poslopja za nemško realno gimnazijo, katero je „Tagblatt“ unidan svetu napovedal. C. kr. ministerstvo mora pač bogato blagajnico imeti, ako se vsede na limanice dr. Kljunove, da gledé na to, da dolenska stran ima že gimnazijo v Novomestu, trosi denar za nepotrebno stvar, o kateri bomo drugi pot več govorili; danes konstatiramo le to: „wie sich das deutsche Herz zum Herzen findet“, ker se ne spominjamo, da bi bila hranilnica Kranjcem kaj dala, ko so napravljali nižo gimnazijo v svojem mestu, edino za gorensko stran. — Da „dramatičnega društva“, prosečega podpore za dramatiko slovensko, ni vslíšal občni zbor, lahko vsak ugane, kdor vé, kako „prijazna“ je sedanja večina tega društva národnim napravam. Dr. Zupanec se je zastonj poganjal za to, da bi se tudi slovenskemu gledališču dalo, kar se je dalo nemškemu, kajti med možmi kakor so gospodje dr. Kaltenegger, Malitsch, Pajk, Recher, dr. Schrey, Redange, dr. Rudolf, dr. Stöckl, Stedry in mnogi drugi, je vsaka beseda bob v steno; — le gospodje dr. Zupanec, fajmošter Karún, korar Zupan, Souvan, Ravnikar, Aleksander Dreo in dr. Zupančič so glasovali za to, naj se tudi dramatičnemu društvu dá podpore. Kdor s tujim denarjem in z denarjem naše dežele gospodari, celó ne bi smel meriti z dvojno mero! To vsaj je naša misel, kateri menda pritrđi vsak, kdor ni pristranec.

— (21 slovenskih in hrvaških babic), ki so se v tukajšnji učilnici izučile porodoznanstva, je pretekli teden prestalo ostro preskušnjo. Izpraševali so c. k. medicinalni svetovalec vitez dr. Andrioli, profesor porodostvja dr. Valenta in dr. Karol Bleiweis. Z izvrstnim vspehom jih je preskušnjo prestalo 7. Prvikrat to pot so dobile slovensko diplomu.

— (Dr. Costa), zadrževan po neodložljivih opravkih, se podá v državni zbor 3. dne t. m., ker ta dan mu izteče dopust.

— (Predsednik kupčijske in obrtnijske zbornice gosp. V. C. Zupan), predno se podá v anketno komisijo za razpravo železničnih zadev na Dunaj, je odbornike zbornice kupčijske in obrtnijske in druge izvedence povabil v razgovor 4. dan t. m. popoldne ob 4. uri.

— (S predstavo dramatičnega društva) preteklo nedeljo je bilo obilo zbrano občinstvo prav posebno zadovoljno. V veseli igri „Filosof“ so gospá Odijeva, gospodičina Brusova in gospoda V. Valenta in Jeločnik igrala tako „con amore“, da plosk in dobroklici so jih spremljali v eno mer. Isto tako izvrstno se je vršil drugi pot igrani „Čevljar-baron“. — Med tema igrama je gosp. Meden na občno in zasluženno pohvalo pel veliko arijo iz opere „Freischütz“.

— (Šestnajsta predstava dramatičnega društva) v gledališču bode v nedeljo 5. marca. Igrale se bode dve novi veseli igri „Telegram“, „Po plesu pozabljeni“ in pa resna spevoigra „Pred lovsko hišo“, ktere so bile namenjene za preteklo nedeljo. Igre so dobro izbrane, zato se je nadejati sopet prav zanimivega večera in obilnega obiska.

— (Poziv.) „Sokol“, telovadno društvo v Ljubljani, kteremu načelnik je v vseh telesnih vajah izvrstno izurjeni gosp. J. Vesely, je ustanovilo šolo za telovadbo tudi za nedružbenike. Šola se začne 2. dan meseca marca in odrajtal bode vsak učenec mesečne plače le 25 krajc. Vabijo se toraj vljudno vsi prijatelji telesnih vaj, naj si bodo moškega ali ženskega spôla, za vpis v to šolo, v katero sprejema učitelj gosp. Vesely od 5.

do 6. ure popoldne v telovadnici (Gradišče, Cvajerjeva hiša).

— (Naznanilo.) Prepričan žive potrebe, da se zanesljivo dobra vrtnarska in kmetijska semena cenó dobivajo, sem napravil v Ljubljani novo semenarnico (kupčijo s semeni). Iz semenskega imenika (kataloga), ki sem ga ravnokar na svetlo dal, se vidi, da je moja semenarnica obilno založena s semeni najboljših zelenjad, trav, detelj, žit, posebno pa prav izvrstne pese. Tudi prijatli cvetlice imajo lepo priložnost, svoje vrte olepšati z mnogovrstnimi najlepšimi cvetkami, kakor so astre, balsamine, levkoje itd. Tudi nameravam vpeljati na Kranjskem semenorejo, to je, tistim posestnikom, ki bi se hotli pečati z rejo zelenadnih semen, hočem semena dati zastonj, pridelek njihov pa potem od njih kupovati.

Karol Schmidt.

— (Konstitucijsko društvo) je uni teden na strelišču bombe in granate spuščalo na novo ministerstvo po občni paroli „ustavovercev“, zahtevaje onipotencijo celo državnega zbora, direktne volitve itd. Mož „z guilotino“ gosp. Lašan, je prvi začel kanonado, pristopila sta mu Dežman in Kaltenegger; ker je pa ta trójica stareje garde streljala le z navadnimi kanonami, sta gospodiča dr. Schrey in Schaffer na strelišče privlekla še mitrelêso, da bi ustavoverska kanonada gotovo pobila novo ministerstvo. — Kakor danes slišimo, vendar — še živijo ministri.

— (Načrt novih županij na Kranjskem) je priložen današnjemu listu v prevdarek vsem, ktere ta stvar zadeva. Kdor ima tehtne vzroke za kako premembo, naj se brez pomude oglasi pri deželnom odboru. Velike bodo županije sopet tako, kakor so nekaj bile, ko so bili „oberrihtarji“ in „unterrihtarji“.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz državnega zbora dunajskega imamo pred vsem to povedati, da zbornica poslancev in zbornica gospôska ste soglasno odbile zahtevanje novega ministerstva, naj se mu dovoli za dva meseca (marci in april) po dosedanji razmeri pobirati davke. S tem so nemški ustavoverci hoteli ministerstvu dati nezaupnico; dovolila mu je zbornica poslancev s 76 glasovi proti 59 — tedaj z večino 17 glasov — davke le za en mesec. Poljaki, Tirolci, Dalmatinci, naši, sploh kdor ni Nemeč, so glasovali za 2 meseca. Poljski poslanec Groholski je in to po pravici popačeno oktobersko diplomu imenoval izvir vseh avstrijskih državopravnih zmešnjav ter rekel, da se ne dovoljujejo davki vladi, ampak državi. Poslanec Sturm je na to Poljakom odpovedal prijateljstvo Nemcev. Minister Hohenwart je mirno odgovarjal vsem napadom, rekši, da

ministerstvo dozdej še ni krive stopinje storilo in da tedaj nedovoljenja dvamesečnega ne more vzeti za nezaupnico; naštel je ustavovercem celó, kaj je storil v smislu njihovem in da so dobili celó Schmerlinga za predsednika zbornice gospôske. Tudi v zbornici gospôski so se čuli enaki glasovi ter se je povdarjalo posebno to, da zbornica gospôska ne sme podreti sklepa zbornice poslancev. Grof Lariš jim je dobro odgovoril, da zbornica gospôska ni za to, da bi bila kimovka zbornici poslancev; al nič ni pomagalo, — centralisti nemški hočejo pokopati ministerstvo. Menda vendar Hohenwartovo ministerstvo že vidi, da s tem „reichsrathom“ ni porazumljenje mogoče, in da bi prvo „avstrijsko djanje“ bilo, kakor tudi poljski „Kraj“ pravi, razpustiti ves zbor. Radovedni smo tedaj, kaj doživimo še ta mesec v tej kolobociji. — Iz Francoskega je došlo včeraj poročilo, da je konec grozne vojske. 26. dne svečana popoldne med 5. in 6. uro so bili pogoji za mir podpisani, in rad ali nerad jih je sprejel národni zbor francoski v Bordo-u. Bridki so ti pogoji; glasijo se tako-le: Francozi zgubijo Alzacijo (Elsas) in nemško Lotaringo (Deutsch-Lothringen) s trdnjavo Metz; za vojskine stroške plačajo 5 milijard frankov (1 milijarda je 1000 milijonov) in to v 3 letih; dokler ni ta denar poplačan, ostane nekoliko nemške armade na Francoskem. Najhuje ponižanje pa vidijo Francozi v tem, da stari Vilelm, cesar nemški, je imel 27. svečana slovesen vhod obhajati v Pariz — glavno mesto ponosnega francoskega naroda. — 150 poslancev namerava tožbo na glavo obesiti odstavljenemu cesarju Napoleonu, ki se misli v Švajci svoje prihodnje stanovališče izvoliti.

Žitna cena

v Ljubljani 25. februarja 1871.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 60 — banaške 6 fl. 37. — turšice 3 fl. 70. — soršice 4 fl. 80. — rži 4 fl. 20. — ječmena 3 fl. 20. — prosa 3 fl. 30. — ajde 3 fl. 40. — ovs 2 fl. 30. — Krompir 2 fl. 20.

Kursi na Dunaji 28. februarja.

5% metaliki 59 fl. 30 kr. Ažijo srebra 122 fl. — kr.
Narodno posojilo 68 fl. 30 kr. Napoleondori 9 fl. 88 kr.

Loterijne srečke:

v Gradcu } 25. febr. 1871: 65. 21. 89. 53. 72.
na Dunaji } 55. 84. 57. 65. 53.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 11. marca.

V Trstu 18. februarja 1871: 68. 52. 66. 29. 85.
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 4. marca 1871.

Razglas.

Kakor lani, tako je tudi letos národno politično društvo „Slovenija“ zaradi volitev v ljubljanski mestni zbor sklenilo v občnem zboru enoglasno to-le:

Gledé na to, da prihodnje volitve dopolnujejo le samih 10 odbornikov, ki letos izstopijo; dalje gledé na to, da brez premembe političnih razmer izteče letos tretje in zadnje leto, kar je národno društvo prav samim možém konstitucionalnega društva prepustilo mestno gospodarstvo; in konečno gledé na to, da, ko se predrugači sedanja županijska postava za mesto ljubljansko, kar se bode vendar letos zgodilo, se bode po novi postavi volil ves mestni odbor na novo, se društvo „Slovenija“ nikakor ne udeleži prihodnjih mestnih volitev niti aktivno niti pasivno. To se razgláša na mnoga vprašanja narodnih volilcev.

Iz občnega zbora društva „Slovenije“.

V Ljubljani 18. svečana 1871.